

До
г-жа Деница Сачева
Министър на труда и социалната политика
и
Председател на Национален съвет по равнопоставеността на жените и мъжете

СТАНОВИЩЕ
от Фондация „Екатерина Каравелова“

ОТНОСНО: Проект на Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021-2022 г., публикуван за обществена консултация на 8-ми април 2021 г.

Уважаема г-жо Сачева,

Фондация „Екатерина Каравелова“ вече над 5 години работи за насърчаване на активното участие на жените в обществените процеси и развиване на техните способности и увереност. През 2018 г. създадохме социалния формат ТЯ в...™, който дава платформа на активни жени от различни населени места да споделят своите лични истории, предизвикателства и успехи. Целта е да създадем благоприятна среда за общуване между поколенията и представителки на различни професионални сфери, така че момичетата и жените, които участват, да намерят подкрепа за своето развитие и стремежи. Благодарение на успеха на социалния формат, нашата мрежа от доброволци се разрасна в 11 града, в които сме организирали 71 събития с участието на 140 жени, стотици гости и хиляди гледания в социалните мрежи.

На база на нуждите, които установихме благодарение на обратната връзка от жени от цялата страна, ние създадохме и авторска програма за лично развитие за млади жени, която вече втора година функционира успешно в Пловдив и Варна.

Като организация, която е тясно специализирана в работата по насърчаване на равнопоставеността между жените и мъжете, активното включване на жените в процесите на вземане на решения, преодоляването на стереотипите по пол и интерсекционалната дискриминация, отчитаме важноста на приемането на Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021-2022 г. в съответствие с националната политика и международните ангажименти на страната в тази сфера.

Считаме продължаващата ангажираност на институциите с темата за равнопоставеността и мерките, заложили за изпълнение от страна на Министерство на труда и социалната политика за положителни тенденции. Готовността за законодателни изменения като Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашното насилие, който беше публикуван на Портала за обществени консултации на 13 януари 2021 г., също е стъпка в правилната посока.

Въпреки това много теми останаха извън приоритетите и обсега на Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете

(2021-2030), съответно и на настоящия проект за Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021-2022 г.

По-долу отправяме общи и специфични препоръки, които считаме, че ще допринесат за постигане на стратегическите цели на Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021-2022 г.

Общи препоръки

1. Отразяване на предизвикателствата от COVID-19 и различния начин, по който пандемията засяга мъжете и жените

В представения план липсват мерки, които по конкретен начин адресират последиците от пандемията, въпреки че още през изминалата година в заключението на Доклада за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г се казва, че *„Предприеманите мерки във всички политики за справяне с последиците от пандемията трябва да интегрират перспективата на пола (джендър мейнстриймिंग), да зачитат потребностите на жените и на мъжете, да отчитат евентуалното въздействие върху техния живот, здраве, развитие, благосъстояние, за да бъдат резултатни.“*¹

Конкретната ни препоръка е в Националния план за действие да бъдат направени повече връзки с други стратегически документи, които адресират последиците от пандемията, защото множество международни проучвания сочат, че кризата засяга по различен начин мъжете и жените.

2. Индикатори

Основната ни препоръка, която се отнася към структурата на Националния план за действие и последващото отчитане на резултатите, засяга индикаторите за изпълнение и въздействие. На много места в плана са заложили индикатори за въздействие като „повишени знания“ или „повишен интерес“, но липсват базови и целеви стойности. Ако не знаем какви са настоящите нива на знания и интерес към равнопоставеността на половете на съответните целеви групи и към какви стойности се стремим, няма как реално да бъде проследен резултатът от изпълнението на Националния план за действие.

Нашата препоръка е **да се зложат базови стойности** като се ползват данни от Индекса на Европейския институт за равенство между половете, от национални представителни проучвания и вътрешноевропейска статистика. Там, където това не е релевантно, могат да се проведат анкети сред целевата група на мярката, в които да се включи самооценка до колко знанията и интереса към съответните теми е бил повишен в резултат на участието в дейности.

-

¹ Виж [Доклада](#) за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г.

Другата ни препоръка относно индикаторите е да бъде направено ясно разграничение между индикаторите за изпълнение (конкретни продукти като брой публикации или проведени обучения) и тези за въздействие (измерване на промяна на нагласи, промяна в практиките или повишаване на знания) за мерките, за които това е релевантно. На някои места в проекта за Национален план за действие това разграничение е направено, но на други липсва:

30	Мониторинг на аудио- и аудиовизуално съдържание в предизборна кампания за парламенти от следваща точка участие на жените и мъжете (2022 г.)	Наблюдение на участието на жените и мъжете в предизборното аудио- и аудиовизуално съдържание	CEM	Доклад с експертни данни	Публикуване на доклади	Независими от CEM пречки	В рамките на бюджета на CEM
31	Мониторинг на аудио- и аудиовизуално съдържание в предизборна кампания за парламенти от следваща точка участие на жените и мъжете (2021 г.)	Наблюдение на участието на жените и мъжете в предизборното аудио- и аудиовизуално съдържание	CEM	Доклад с експертни данни	Публикуване на доклади	Независими от CEM пречки	В рамките на бюджета на CEM
32	Фокусирани наблюдения на търговските съобщения и аудиовизуалните медийни услуги за нагласите в тях на стартиращия месец (2022 г.)	Наблюдение на търговски съобщения за нагласи на стартиращия месец	CEM	Доклад с експертни данни	Публикуване на доклади	Не се идентифицират рискове за изпителност	В рамките на бюджета на CEM

Специфични препоръки по приоритетни области

Приоритетна област 3 - Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в процесите на вземане на решения

1. Нисък процент жени в парламента и общинските съвети²

Прави впечатление, че тази част от проекта за Национален план за действие е доста по-кратка спрямо останалите, а именно участието във вземането на решения гарантира отчитането на интересите и специфичните нужди на жените.

В различни документи като Доклада за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г се посочва, че България се нарежда на 6-то място в ЕС в област „Власт“ според Индекса на Европейския институт за равенство между половете³. Въпреки това не се обръща внимание на някои особено ниски индикатори в тази област като участието на жени като депутати⁴ и членове на общински съвети. Процентът на жените в новия парламент е 24.6%, което със сигурност не гарантира представителство. Нашата позиция е, че е важно да се анализират причините за този феномен - нагласи на жените за участие в политиката, структурни пречки за тяхното по-активно включване, възгледи, че политиката е „мъжка работа“ и други.

Конкретната ни препоръки в тази сфера са:

-

² Виж [Доклада](#) за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г. ³ Виж [Доклада](#) за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г. ⁴ Виж [доклада](#) на ОССЕ СДИПЧ за проведените парламентарни избори от април 2021г, който казва: „Жените, като цяло, остават недостатъчно представени на изборни длъжности и заемаха едва 24 процента от местата в предходното Народно събрание. Жени оглавиха 23 процента от кандидатските листи в различните изборителни райони. Партиите, като цяло, не положиха конкретни усилия за достигане до жените избиратели и проблемите на жените бяха слабо засегнати и адресирани единствено на база на стереотипи.“

3

- Провеждане на изследване на нагласите и бариерите пред жените за участие в политиката.
- Активно включване на представители на гражданския сектор с опит в сферата на овластяване на жени и насърчаване на равнопоставеността в организирането и провеждането на събития за повишаване на капацитета на местните власти относно утвърдени национални и европейски механизми за насърчаване на равнопоставеността.

Приоритетна област 5 - Преодоляване на стереотипите по пол в различни сфери на обществения живот и сексизма

1. Учебното и медийно съдържание като източници на стереотипи

Въвличането на СЕМ и КЗД и данни от тяхната дейност при реализирането и мониторирането на напредъка по приоритетна област 5: Преодоляване на стереотипите по пол в различни сфери на обществения живот и на сексизма със сигурност е стъпка в правилната посока. Това, което ни прави впечатление е, че не е адресиран един от основните източници на създаване на стереотипи и предпоставки за неравенства, а именно образователната система и учебното съдържание. Това е тема, отразена и в препоръките на Комитета за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените на ООН, отправени към България след прегледа на осмия периодичен доклад на страната от 19 февруари 2020 г. в Женева⁵.

Конкретните ни препоръки включват:

- Стартиране на ревизия на учебното съдържание, за да се гарантира премахване на стереотипите по пол (както и по други признаци като етнос, религия, увреждане) и дискриминиращи език и съдържание.
- Целенасочено включване на примери за постиженията на жените в обществения, политическия, икономическия, научния и културния живот.
- Включване на образование за равнопоставеност и повишаване на чувствителността спрямо дискриминацията в задължителната подготовка на педагогическите специалисти и професионалистите в областта на медиите и комуникациите.

2. Неравномерно разпределение на грижата за дома, децата и възрастни роднини и липса на свободно време

Този проблем е относим и към приоритетна област 1: Равнопоставеност на жените и мъжете на пазара на труда и равна степен на икономическа независимост. Решихме да му обърнем внимание в тази част, защото вярваме, че стереотипите по пол и сексизмът основно допринасят за това продължаващо и в условията на COVID-19 задълбочаващо се неравенство.

Най-ниският показател на България според Индекса на Европейския институт за равенство между половете е именно област „Време“. Според индикатора „всекидневно извършване на домакинска работа“ 72.9% от жените в България всеки ден са

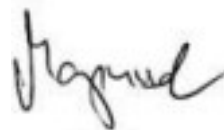
⁵ Виж [Заклучителни наблюдения](#) на 8-я периодичен доклад на България: Комитет за премахване на дискриминацията срещу жените.

ангажирани с готвене и друга домакинска работа спрямо едва 13% от мъжете⁶. Традиционното разпределение на ролите в семейство често се утвърждава от учебното и медийно съдържание и затова смятаме, че горните ни препоръки са изключително важни, както и мониторингът от страна на СЕМ.

Надяваме се, че направените от нас предложения в дух на конструктивен диалог, ще бъдат взети предвид.

Лице за контакт:

1. Маргарита Спасова - експерт „Застъпничество“, Фондация „Екатерина Каравелова“, margarita.spasova@sheinbulgaria.org

Пловдив С уважение,
21 април 2021 г. Марина Кисьова де Хеус Изпълнителен директор Фондация
„Екатерина Каравелова“

-
⁶ Виж [Индекса](#) на Европейския институт за равенство между половете